

T.C.
İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

**AHMET YAMACININ SANATÇI KİŞİLİĞİ VE TRT REPERTUVARINDA
DERLEMİŞ OLDUĞU TÜRKÜLERE YÖNELİK TESPİTLER**

DANIŞMAN HAZIRLAYAN
Doç. Dr. Ünal İMİK Muhammed KARAKURT

MALATYA - 2019

T.C.
İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

AHMET YAMACININ SANATÇI KİŞİLİĞİ VE TRT REPERTUVARINDA
DERLEMİŞ OLDUĞU TÜRKÜLERE YÖNELİK TESPİTLER

H AZIRLAYAN
Muham med KARAKURT

DANIŞMAN
Doç. Dr. Ünal İMİK

MALŞATYA 2019

ÖNSÖZ

Yapmış olduğum bu çalışmada bilgi ve tecrübeleri ile beni her zaman destekleyen danışman hocam Doç. Dr. Ünal İMİK' e, Lisans eğitimim süresince tecrübe ve desteklerini üzerimden eksik etmeyen değerli hocam Doç. Dr. Sinan HAŞHAŞ' a ve her zaman her koşulda destekleri ile yanımda olan sevgili babam Cebrail KARAKURT ve aileme teşekkürlerimi sunarım.

Muhammed KARAKURT

ÖZET

Geleneksel Türk halk müziği uzun süreli bir gelişim süreci ile geçmişten gelecek kuşaklara kültürel bir miras olmuş ve olmaya da devam etmektedir. Fakat bu mirasın kalıcı olması, geçmişten gelecek kuşaklara aktarılabilmesi manasında yapılan çalışmalar oldukça önem taşımaktadır. Bu kültürel mirasa katkı sağlayan belki de sınırlı sayıda insan olduğu düşünülmektedir. Her ne kadar katkı sağlayan birçok insan olsa da yapılan çalışmaların birçoğu kayıt altına alınamadığı için unutulduğu ve bilinemediği düşünülmektedir. Bu durumun yanında derleme ve kayıt altına alma çalışmaları ile birlikte günümüze kadar ulaşan bir Türk halk müziği repertuarı meydana gelmiştir. Bu repertuarın oluşum aşamasında Türk halk müziğine gönül vermiş birçok isim bulunmaktadır. Tez çalışmamızda Türk halk müziği repertuarına yaptığı katkıları incelediğimiz Ahmet Yamacı'nın da, bu isimlerden biri olduğu düşünülmektedir.

Bu araştırmada Ahmet Yamacı'nın sanatçı kişiliği ve TRT THM repertuarına kazandırdığı eserler üzerine yapılan analiz ve tespitlere odaklanılmıştır. Araştırma betimsel bir nitelik taşımaktadır ve durum tespiti yapmaya yöneliktir. Araştırma sürecinde Ahmet Yamacı'ya ait derlemeler çeşitli yönleri ile analiz edilmiş ve bu alandaki sayısal veriler grafik ve tablolaştırılma yöntemleri ile daha kolay ifade edilir hale getirilmiştir. Oluşan tablolar sonucunda çeşitli yorumlar yapılmaya çalışılmıştır.

Araştırma sonucunda Ahmet Yamacı'nın hayatı, sanatçı ve derlemeci kişiliği ile önemli bir örnek olduğu, TRT kurumunda önemli görev ve sorumluluklar üstlendiği, Repertuarda derlemiş olduğu eserlerin karar seslerinin ağırlıklı olarak LA karar perdesi kullanılırken Sİ ve DO gibi karar seslerinin de kullanıldığı, Anadolu coğrafyasında birçok il ve bölgede derleme yaptığı, yapılan derlemelerde kullanılan makam dizilerinin Türk halk müziğinde yaygın kullanılan makam dizileri olduğu araştırmalar sonucunda elde edilen bilgilerin bazılarıdır.

Anahtar kelimeler: Ahmet Yamacı, Derleme, TRT THM repertuarı, Analiz ve tespitler

ABSTRACT

Traditional Turkish Folk Music has been a heritage for future generations with long developmental process, and still it is. Only, the commitment to make this heritage permanent and to pass it on to next generations is very important. It's been believed that there are only limited number of people contributing this cultural heritage. Although there are many contributing people, they are forgotten or unknown because the studies were not saved. Beside of this, by review and saving studies a Turkish folk music repertoire has been occurred. During this occurrence of repertoire, many people who dedicated themselves to Turkish folk music were there. In our thesis, it is thought that Ahmet Yamacı is one of these people which we investigate his contributions to Turkish folk music.

In this study we focused on Ahmet Yamacı's artistic personality and the analysis and determination of the pieces which he contributed to TRT TFM (THM) repertoire. This study is a scientific study and aims to determine the situation. During the research process reviews that belong to Ahmet Yamacı have been analysed by different aspects and the numerical data is expressed as graphics/and tables in order to make it easier to express. We tried to make inference accordingly the tables has been made.

The information which are; Ahmet Yamacı's life, his being as an important example by his reviewing personality, his important tasks and responsibilities at TRT institution, in his pieces that he reviewed, the decision sound is mostly LA decision curtain while he has used Sİ and DO decision curtains, he has made many reviews in many cities and regions of Anatolia region, and the mode of series are the common modes that's been used in Turkish Folk music, are the part of the information obtained from the study.

Key Words : Ahmet Yamacı, Review, TRT THM (THM) Repertoire, Analysis and Determinations

KISALTMALAR VE SİMGELER DİZİNİ

GTHM: Geleneksel Türk Halk Müziği

THM: Türk Halk Müziği

TRT: Türkiye Radyo Televizyon Kurumu

T.C. : Türkiye Cumhuriyeti

İÇİNDEKİLER

ONAY SAYFASI	ii
ÖNSÖZ	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT	v
KISALTMALAR VE SİMGELER DİZİNİ	vi
İÇİNDEKİLER	vii
RESİM, ŞEKİL VE TABLOLAR LİSTESİ	ix
BÖLÜM I	1
Problem Durumu	1
Problem Cümlesi	2
Alt Problemler	2
Araştırmanın Amacı	3
Araştırmanın Önemi	3
BÖLÜM II	4
2.KAVRAMSAL ÇERÇEVE VE ALANA ÖZGÜ BİLGİLER.....	4
2.1.Halk Müziği ve Tanımı	4
2.2. Geleneksel Türk Halk Müziği	6
2.2.1. GTHM Tanımı	6
2.2.2. GTHM de Tür ve Biçimlere Yönelik Genel Bakış	6
2.3. Ahmet Yamacı'nın Yaşamı, Sanat hayatı	10
2.4. Ahmet Yamacı'nın Derleme ve Kayıt Altına Alma Çalışmaları.....	13
BÖLÜM III	35
3.YÖNTEM.....	35
3.1. Araştırmanın Modeli	35
3.2. Evren ve Örneklem.....	35
3.3. Sınırlılıklar.....	35
3.4. Sayıtlılar	36
3.5. Verilerin Toplanması.....	36
3.6. Verilerin Analizi	36
BÖLÜM IV	37
4. BULGULAR VE YORUM.....	37
4.1. Birinci alt probleme yönelik bulgu ve yorumlar	37

4.2. İkinci alt probleme yönelik bulgu ve yorumlar	38
4.3. Üçüncü alt probleme yönelik bulgular ve yorumlar	39
4.4. Dördüncü alt probleme yönelik bulgu ve yorumlar	40
4.5. Beşinci alt probleme yönelik bulgu ve yorumlar	41
4.6. Altıncı alt probleme yönelik bulgu ve yorumlar	43
BÖLÜM V	44
5. SONUÇ VE ÖNERİLER	44
5.1. Sonuçlar	44
5.1.1. Birinci alt probleme yönelik sonuçlar	44
5.1.2. İkinci alt probleme yönelik sonuçlar	44
5.1.3. Üçüncü alt probleme yönelik sonuçlar	44
5.1.4. Dördüncü alt probleme yönelik sonuçlar	45
5.1.5. Beşinci alt probleme yönelik sonuçlar	46
5.1.6. Altıncı alt probleme yönelik sonuçlar	46
5.2. Öneriler	47
KAYNAKLAR	48

RESİM, ŞEKİL VE TABLOLAR LİSTESİ

TABLOLAR

Tablo 1 Ahmet Yamacı'nın Sözlü Repertuvarındaki Eser Analizleri	13
Tablo 2 Ahmet Yamacı'nın Sözsüz Repertuvarındaki Eser Analizleri	31
Tablo 3 Derlenen eserlerin yörelere göre dağılımı	41

GRAFİKLER

Grafik 1 Ahmet Yamacı tarafından kayıt altına alınmış eserlerin rakamsal verileri	37
Grafik 2 Ahmet Yamacı tarafından kayıt altına alınmış eserlerin karar sesi özellikleri.	38
Grafik 3 Ahmet Yamacı tarafından kayıt altına alınmış eserlerin usul yapıları	39
Grafik 4 Ahmet Yamacı tarafından kayıt altına alınmış eserlerin makamsal analizleri.	40
Grafik 5 Ahmet yamacı tarafından derlenen eserlerin sözlü sözsüz olma verileri	43

RESİMLER

Resim 1 Ahmet Yamacı	10
Resim 2 TRT İstanbul Radyosu THM şefi Ahmet Yamacı	11
Resim 3 Koro çalışması esnasında Ahmet Yamacı	12

BÖLÜM I

Problem Durumu

GTHM de geçmişten günümüze yoğun çaba ve uğraşlar sonucunda çeşitli yöre ve bölgelerin kültürel zenginliğinde halkın ortak malı kimliğine bürünen bir THM repertuarı oluşmuştur. Bu repertuar gerek geçmişte yapılan derleme faaliyetleri gerekse devlet kademelerinde bulunan GTHM nin gelişim sürecinde emekleri olan kişilerin sürdürdüğü derleme ve kayıt altına alma çalışmalarıyla zenginleşmiştir. Bu süreç içerisinde ismi türkü notalarının künyesinde “derleyen” ve “notaya alan” olarak karşımıza çıkan Ahmet Yamacı'nın yapmış olduğu çalışmalar, sanatçı kişiliği, ve derleme faaliyetleri ile TRT THM repertuarına kazandırmış olduğu eserler üzerine yapacağımız tespitlerin önemli olabileceği ve kültürel öğelerimizin korunması ve gelecek kuşaklara aktarılması noktasında önemli olabileceği problem durumundan hareket edilmiştir.

Problem Cümlesi

Ahmet Yamacı tarafından TRT repertuvarında kayıt altına alınan eserlere yönelik analizler.

Alt Problemler

Araştırmanın alt problemleri aşağıda maddeler halinde sıralanmaktadır:

- Ahmet Yamacı' nın TRT repertuvarında derlediği eserlerin rakamsal verileri
- Ahmet Yamacı' nın TRT repertuvarında derlediği eserlerin karar sesi özellikleri
- Ahmet Yamacı' nın TRT repertuvarında derlediği eserlerin usul yapısı özellikleri
- Ahmet Yamacı' nın TRT repertuvarında derlediği eserlerin makam dizisi özellikleri
- Ahmet Yamacı' nın TRT repertuvarında derlediği eserlerin yörelere göre dağılım özellikleri
- Ahmet Yamacı' nın TRT repertuvarında derlediği eserlerin sözlü ve sözsüz repertuvar da bulunmalarına yönelik tespitler

Araştırmanın Amacı

Araştırma da Ahmet Yamacı tarafından TRT THM repertuvarında kayıt altına alınan eserlere yönelik tespitler yapılması amaçlanmıştır.

Araştırmanın Önemi

Araştırmada Ahmet Yamacı örneklemin de yapılacak tespitler, GTHM gelecek dönem gelişim sürecinde yapılacak araştırmalar yönünden önem taşıdığı düşünölmektedir.

BÖLÜM II

2.KAVRAMSAL ÇERÇEVE VE ALANA ÖZGÜ BİLGİLER

2.1.Halk Müziği ve Tanımı

Halk müziği toplumların yaşantılarını yansıtan belirli bir aktarım süreçleri ile günümüze kadar gelebilen yapıları ile halk tarafından kabul görmüş gelişim süreci dinamik olan bir müzik biçimidir.

Dünya da yapılmış olan halk müziği tanımları incelendiğinde müzik bilimciler tarafından çeşitli tespitler yapıldığı söylenebilmektedir. Bu tanımlara göre;

Alman müzik bilimci Riemann tarafından yapılan tanım;

“1. Ezgi ve sözleri kimin tarafından yapıldığı belli olmayanlar, anonim bir yapıda olanlar,

2. Birçok nedenle halk tarafından benimsenmiş ve halk ezgisi ifadesine bürünmüş olanlar,

3. Halk diliyle oluşmuş, melodik ve armonik bünyesi kolayca anlaşılabilir, belleğe kolayca yerleşen, bu nedenle popüler (halk tarafından benimsenen ve tutulan) bir özellik taşıyan ezgiler, öğelerini almıştır” (Tüfekçi, 1986: 1482).

İngiliz müzik bilimci Breniers ise halk müziğinin yalnızca halka ait olduğunu ezgilerinin yalın ve anlaşılır bir biçimde sade düz ve samimi olduğundan bahsetmiştir. Bestecisinin belli olmadığını ve anonim olduğunu belirtmiştir. (Sümbüllü, 2006: 3).

Geleneksel Türk Halk Müziği icracıları ve araştırmacılarına göre yapılan tanımlar ise şu şekildedir;

Muzaffer Sarısözen halk müziğinin tanımını yaparken halkın sahibini bilmeden çalıp söylediği ezgilere halk musikisi demiştir.

“Mahmut Ragıp Gazimihal’e göre; halk şarkısı tabirini “chant populaire” karşılığı kullandık, fakat Almanların kendi halk şarkılarına “lied” dedikleri gibi, bizde kendi halk şarkılarımıza genellikle “türkü” dedik. Anadolu’da “şarkı” adı genelde bilinmez.

Halil Bedii Yönetken’e göre; Türk Halk Müziği folklorik, anonim bir karakter taşır, yaratıcıları belli değildir. Türk köylüsünün, Türk aşiretlerinin, Türk âşıklarının müziğidir”.(Atılğan, 2000; 164).

Geleneksel Türk halk müziği icracısı ve derlemecisi Nida TÜFEKÇİ halk müziği tanımlamasını 10 madde halinde sıralamıştır.

“Cumhuriyet Dönemi Türkiye Ansiklopedisinin 6. cildinin 1482. sayfasında, Sn. Nida Tüfekçi’nin hazırlamış olduğu bölümde halk müziğinin özellikleri şu şekilde sıralamıştır:

- 1- Sahibinin bilinmemesi
- 2- Halk tarafından benimsenip onun ifadesine bürünmüş olması
- 3- Kulaktan kulağa verilmek suretiyle hayatını sürdürmesi
- 4- Gelenek haline gelmesi
- 5- Zaman içerisinde derin bir geçmişi olması
- 6- Halkın ortak malı olması
- 7- Mekân içinde yaygın olması
- 8- Yöresel dil ve müzik özelliklerini bünyesinde taşıması
- 9- İddiasız olması
- 10- Kişisel yapım olmaması” (Atılğan, 2000:164).

2.2.Geleneksel Türk Halk Müziği

2.2.1. GTHM Tanımı

Geleneksel Türk halk müziği; Türk duygu ve düşüncesinin bütün iç dinamiklerinde kültürel süreç ve gelişimleri ile birlikte birçok tema üzerinde inceleyen, birden fazla yöre ve bölgede ki yaşam farklılıklarını, gelenek ve göreneklerini, bulunduğu bölge özelliklerini doğrudan müzikal özelliklerine yansıtan, dünya müzik türleri içerisinde önem ve ilgi arz eden bir müzik türüdür.

Karkın, Pelikoğlu ve Haşhaş (2014) geleneksel Türk halk müziğinin tanımını; “Geleneksel Türk halk müziği (GTHM), halk kültürü içerisinde yoğrulmuş halkın ifadesine bürünen, sanatsal kaygılardan uzak olarak bir anda ortaya çıkan (yakılan, yaratılan) ve halkın ortak beğenileriyle şekillenerek hayatini sürdüren bir müzik türüdür” (s.131). şeklinde yapmışlardır.

2.2.2. GTHM de Tür ve Biçimlere Yönelik Genel Bakış

Yapılan araştırmalar ve incelemeler sonucunda GTHM’ de tür ve biçimler konusu üzerine birçok yorum fikir ve görüşlerin bulunduğu görülmektedir. Bu çeşitlilik ve görüş fazlalığının sebebi olarak geleneksel Türk halk müziğinin zengin kültürel yapısının sebep olduğu düşünülebilir. GTHM de ki bu zengin miras hakkında Tokel (2012) ifadelerine şu şekilde yer vermiştir: Bugün ülkemizin belli başlı kültür havzalarında, kendine has makam ve ezgi yapısı gösteren, farklı ağız ve üslup özelliğine sahip, çeşitli yöresel çalgıların ön planda olduğu; halkın kendi ruh, düşünce, inanç, kültür ve estetik anlayışını ifade etmede hala en etkili enstrüman olan zengin bir halk müziği repertuarı olduğunu görüyoruz. Türküler gücünü önemli ölçüde, gereksiz süs ve gösterişten uzak, tasannu (içten olmayan) ve yapmacılıktan arınmış, sağlam bir dil ve ifade gücüne sahip üstün nitelikleri ile maşeri vicdanın ve ‘derin milletin’ sesi olmalarına borçludur. Bu durum türkülere, hem folklorik olanın taşıyıcısı, hem de bizatihi yaratıcısı olmak gibi çift yönlü bir misyon yüklemiştir. (s.95).

Süreç içerisinde geleneksel Türk halk müziği üzerine inceleme ve araştırmalarda bulunan musikşinas araştırmacılar şahsi fikir ve değerlendirmeleri sonucunda geleneksel Türk halk müziğini farklı kategoriler de inceleyerek farklı tür ve biçim tanımlamaları yapmışlardır. Bir kısmının görüşleri şu şekildedir:

Arseven (2004) Türk halk müziğinin sözlü ve sözsüz olarak kendisini iki şekilde gösterdiğini belirtmiştir. Sözlü halk müziği bütün türleriyle halk türkülerini kapsarken, sözsüz halk müziği ise tüm halk oyunlarının ezgilerini kapsamaktadır. Halk türkeleri koşma, yiğitleme, ninni, ağıt, destan, uzun hava, kız ağlatma vb. konuları işler. Hiçbir sözlü halk müziğinin sözünde veya bir halk oyununun havasında yapmacıklık ikiyüzlülük ve kabalık görünmez. Şakacılık temasının işlendiği bir türkünün sözlerinde dahi insanı çabucak kavrayacak bir görüntü vardır.

“Sözlü Türk halk müziği ayrıca, ölçülü ve ölçsüz olmak üzere iki önemli özellik daha gösterir. Ölçülü olanlarına “Kırık Havalar”, ölçsüz olanlarına ise “Uzun Havalar” denilmektedir. Uzun havalar doğaçtan, yani konuşur gibi bir yöntemle söylenir ve Anadolu’nun değişik bölgelerinde ayrı adlar altında tanınır: Bozlak, Türkmani, Maya, Hoyrat, Divan, Ağıt... gibi. Uzun havalar genellikle Karacaoğlan, Dadaloğlu, Emrah, Ruhsati, Sümmani ve daha birçok ünlü halk ozanının deyişleri üzerine söyleniyorsa da halkın kendi iç dünyasını yansıtan sözleri de içerirler” (Arseven, 2004:305-306).

Arseven’in yapmış olduğu açıklamalar sonucunda Türk halk müziğinin biçimsel yönü sözlü-sözsüz ve ölçülü-ölçsüz olmak üzere 2 ana başlık da incelenmiştir.

Emnalar (1998) Türküleri iki ana başlık altında sınıflandırmıştır. Birinci başlık sözel türlerine göre ikinci başlık ise türkünün ezgilendirilme amaçlarına göre yapılmıştır.

“1. Sözel Türlerine Göre Türküler: Buradaki sınıflandırmada esas, halk edebiyatındaki türlerin dikkate alınmasıdır. (...) Buna göre yapılan tasnif, sadece şiirsel yapı ile ilgilidir. Örneğin, mani, semai, koşma, hoyrat, kalenderi, destan, nefes, tecnis, satranç gibi. Şöyle ki şiirsel yapısı mani olan bir türküye mani denmekte, diğerleri de bu şekilde adlandırılmaktadır.

2. Sözel içeriklerine ve Ezgilendiriliş Amaçlarına Göre Türküler: Bu tür sınıflandırmada esas, sözlerin içerdiği konular ve ezgilendiriliş amaçlarına göre olmaktadır. Örneğin;

- Ölüm veya doğal afetlerden sonra yakılan ve konuları anlatan türkülere; ağıt
- Güzellik konularını içerenlere; güzelleme
- Aşk ve sevdâ konularını anlatanlara, sevdâ türküleri,
- Kahramanlık ve yiğitlik olaylarını anlatanlara, Yiğitleme veya Koçaklama,
- Güldürücü ve komik olayları anlatanlara, satirik türküleri,
- Dua içerenlere, alkış,
- Çeşitli meslekleri konu edenlere, iş ve meslek türküleri,
- Eşkîyalarla ilgili konuları anlatanlara eşkıya türküleri,
- Düğün ve kına törenlerini konu edenlere, düğün ve kına türküleri,
- Bebekleri uyutmak için kullanılanlara, ninni,
- Sohbet toplantılarında okunanlara, sohbet türküleri,
- Askerlikle ilgili olanlara, asker türküleri
- Yolda okunanlara, yol türküleri,
- Çeşitli halk oyunları ile okunanlar, o oyunun adı ile ilgili, horon veya bar türküleri gibi adlandırmalar yapılmaktadır” (s.244).

Akdoğu (1996) ise farklı bir yaklaşım ile türkü sınıflandırmalarını 3 başlık altında toparlamıştır. Birinci başlık türkülerin sözel içeriklerine göre, ikinci başlık sözel türlerine göre ve üçüncü olarak ise ezgilendiriliş amaçlarına ve seslendirildiği ortama göre sınıflandırmıştır. Aşağıda Akdoğu'nun vermiş olduğu örnek bulunmaktadır.

“1. Sözel içeriklerine Göre Türküler: Sözlerin içerdiği konuyu esas alarak adlandırılmış türkülerdir. Örneğin; sözleri kahramanlık, yiğitlik olgularını içeren türkülere koçaklama ya da yiğitleme, bir ölüünün ya da doğal afetin ardından ortaya çıkan acılar için söylenmiş sözleri içeren türkülere ağıt, dua içerenlere alkış, beddua içerenlere kargış ya da ilenç, komik olayları içerenlere satirik, çalışmayla ilgili konuları içerenlere iş, eşkıyalığı konu edinenlere eşkıya, güzellik konusunu işleyenlere güzelleme türkü denilmiştir.

2. Sözel Türlerine Göre Türküler: Bu adlandırmada türkü sözlerinin, Türk Halk Edebiyatındaki tür adı dikkate alınmıştır. Örneğin sözleri mani olana mani, koşma olana koşma, semâî olana semâî, destan olana destan, hoyrat olana hoyrat, kalenderî olana kalenderî, tecnîs olana tecnîs, vezn-î aher olana vezn-î aher, satranç olana satranç, selis olana selis, nefes olana ise nefes denilmiştir.

3. Ezgilendiriliş Amaçlarına ve Seslendirildiği Ortama Göre Türküler: Bu adlandırma şeklinde de, türkünün seslendirildiği ortam ya da seslendiriliş amacı dikkate alınmıştır. Örneğin, sohbet toplantılarında seslendirilenlere sohbet türküsü, düğünlerde seslendirilenlere düğün türküsü, çocuk uyutmak için söylenenlere ninni, yolda giderken seslendirilenlere yol türküsü, kına yakma sırasında seslendirilenlere kına türküsü, çobanların seslendirdiklerine çoban türküsü, askere gönderme sırasında seslendirilenlere bar, horon oynanması sırasında seslendirilenlere ise horon türküsü...” (s.150-151).

2.3. Ahmet Yamacı'nın Yaşamı, Sanat hayatı

Ahmet Yamacı 1926 yılında Burdur ili Tefenni ilçesinde doğmuştur. Küçük yaşlarda bağlama çalmayı öğrenebilmiş ilkokul eğitimini Tefenni ilçesinde bitirmiştir. 1939 yılında Kırıkkale Gedikli sanat okulunu yarıda bırakmış ve Isparta Gönen köy enstitüsüne geçmiştir. Bu enstitüde eğitim aldığı dönemde mandolin, keman, akordeon ve ud eğitimi almıştır. Fatma yamacı ile evlenmiş ve iki çocuğu olmuştur.

1944 yılında Ankara radyosunda açılan sınavı kazanmıştır. Halk müziğinin ilk memur sanatçısıdır.

Resim 1 Ahmet Yamacı

(Kaynak: <https://www.turkudostlari.net/kimdir.asp?kim=433>)

Ankara devlet konservatuvarı öğretmenlerinden Saadet İkesuz ve Nurullah Taşkiran'dan dersler almıştır. Muzaffer Sarısözen ile yakın ilişkileri süresince kendisinin yardımcılığı vazifesini üstlenmiştir. 1954 yılında İstanbul da kurulan yurttan sesler korosuna şef olarak atanmıştır.

Resim 2 TRT İstanbul Radyosu THM şefi Ahmet Yamacı

(Kaynak: <https://islamansiklopedisi.org.tr/halk-musikisi>)

1955 yılında Behçet Kemal Çağlar ile birlikte hazırladıkları “Güzel Vatanımızdan” adlı program yoğun ilgi ve beğeni görmüştür.

Aynı zaman da çeşitli kurum ve kuruluşlar da solfej, nota, saz ve ses dersleri vermiştir. Yetiştirdiği öğrenciler arasında Mükerrerem Kemertaş gibi sanatçılar da bulunmaktadır.

Resim 3 Koro çalışması esnasında Ahmet Yamacı

(Kaynak: <https://sancar202.tr.gg/Ahmet-Yamac%26%23305%3B.htm>)

Ahmet Yamacı sanat hayatı süresince çeşitli dergilerde yazılar yazmış kültürel değerlerimize zenginlik katılması sürecinde emek vermiştir.

Türk Folklor Araştırmaları dergisinde yazıları yayımlanmıştır.

Bu çalışmaların yanında müzisyen kimliğinin birikimleri ile Türk sinemasının beğeni toplamış filmleri için müzikler hazırlamış ve kayıtlara geçmiştir.

Bunlardan bazıları;

- Susuz yaz
- Kibar Feyzo
- Erkek Güzeli Sefil Bilo

Filmlerinin müzikleri Ahmet Yamacı tarafından hazırlanmıştır.

Ahmet Yamacı 1982 yılında TRT İstanbul radyosu Türk Halk Müziği ve oyunları şube müdürlüğünden emekli olmuştur.

23 Mart 1987 tarihinde İstanbul da vefat etmiştir.

2.4.Ahmet Yamacı'nın Derleme ve Kayıt Altına Alma Çalışmaları

Ahmet Yamacı TRT THM repertuarına yurdumuzun birçok bölgesinden, birçok tür de türkünün kayıt altına alınması sürecinde emek vermiştir. Çalışmaları süresince derlediği eserlerin tamamının künyesinde “Derleyen“ ve “Notaya alan“ bölümlerinin kendi çalışması olması sanatçı kişiliğinin başarılı yönlerine dikkat çektiği düşünülebilir. Ahmet Yamacı TRT THM repertuarında 171 adet sözlü türkü, 39 adet sözsüz oyun havası türünde türkü derlemesi yapmıştır. Aşağıda ki tabloda sözlü repertuarda kayıt altına alınan eserlere yönelik tespitler gösterilmiştir.

Tablo 1 Ahmet Yamacı Tarafından Derlenen Sözlü Repertuardaki Eserlerin Analizleri

R.NO	Türkü Adı	Yöresi	Karar Perdesi	Ses Aralığı	Makam Dizisi	Seyir Karakteri	Usul
1417	Acı biberim acı	Balıkesir	La	Sol – sol	Uşşak makam dizisi	Çıkıcı	9/8
910	Ak devem düzden gelir	Mersin	Do	Sol - la	Çargah makam dizisi	İnici çıkıcı	4/4
125	Akşamın vakti geçti	Erzincan	Si	Si –sol	Segah makam dizisi	İnici çıkıcı	6/8
1757	Al yeşil dökün anneler	Şanlıurfa	Si	Si – la	Segah makam dizisi	Çıkıcı	10/8
1410	Al yeşil geyinmiş	Malatya	La	La – mi	Uşşak makam dizisi	Çıkıcı	4/4
1560	Allı yazma başında	Sakarya	La	Sol - la	Hüseyini makam dizisi	İnici çıkıcı	4/4

1353	Arpalar orak oldu	Bayburt	La	La – fa	Hicaz makam dizisi	İnici çıkıcı	7/8
908	Aşağı yoldan çıktı	Burdur	La	Sol – sol	Hüseyini makam dizisi	İnici çıkıcı	9/8
399	Aşağıdan gelen gelin nereli	Eskişehir	La	La – sol	Karcığar makam dizisi	İnici çıkıcı	2/4
1347	Aşağıdan gelir omuz omuza	Malatya	La	La – mi	Uşşak makam dizisi	Çıkıcı	5/8
1393	Aşağıdan gelir sandık	Konya	La	Fa diyez – mi	Uşşak makam dizisi	Çıkıcı	4/4
1414	Atladı çıktı eşiği	Konya	La	Sol – mi	Buselik makam dizisi	Çıkıcı	4/4
1498	Ay doğar aşmak ister	O. Anadolu	La	Sol – la	Hüseyini makam dizisi	İnici çıkıcı	2/4
1756	Ayağına giymiş sedef nalini	Konya	Sol	Fa diyez – mi	Rast makam dizisi	İnici çıkıcı	9/8
1395	Ayağında kundura	Burdur	La	Sol – mi	Uşşak makam dizisi	Çıkıcı	9/8
2406	Bacadan gel bacadan	Ağrı	La	Fa diyez – re	Uşşak makam dizisi	Çıkıcı	6/8

1421	Bahçalarda mor meni	Gaziantep	La	La – sol	Hüseyini makam dizisi	İnici çıkıcı	4/4
107	Bana kara diyen dilber	Denizli	La	Sol – la	Hüseyini makam dizisi	İnici çıkıcı	9/8
44	Başındaki teller	Diyarbakır	La	Sol – sol	Uşşak makam dizisi	Çıkıcı	4/4
2595	Bayburdun ince yolunda	Gümüşhane	La	La – mi	Uşşak makam dizisi	İnici çıkıcı	10/8
777	Bebeğin beşiği çamdan	Bayburt	La	La –sol	Uşşak makam dizisi	Çıkıcı	7/4
184	Bel bağımın tokası	Trabzon	La	Fa diyez- mi	Uşşak makam dizisi	Çıkıcı	2/4
866	Bende gittim bir geyiğin avına	Adana	La	La – do	Hüseyini makam dizisi	İnici çıkıcı	2/4
1534	Ben eleyim eleyim	Rize	La	Sol – do	Uşşak makam dizisi	Çıkıcı	9/16
1388	Ben feleği gördüm	Bayburt	La	La – sol	Hüseyini makam dizisi	İnici çıkıcı	4/4
1529	Ben pınara varmışem	Erzincan	La	Sol – la	Uşşak makam dizisi	Çıkıcı	6/4

2844	Biberim kara biberim	Çankırı	La	Sol – la	Buselik makam dizisi	Çıkıcı	9/8
2848	Bir dalda iki kiraz	İstanbul	La	La – re bemol	Saba makam dizisi	Çıkıcı	4/4
151	Bir taş attım çaya düştü	Burdur	La	La – sol	Hüseyini makam dizisi	İnici çıkıcı	3/4
2269	Birer birer aldım	Kayseri	La	Sol – si	Hicaz makam dizisi	İnici çıkıcı	2/4
2183	Bize gam yutturdu devran-1 felek	Kayseri	La	Fa diyez – la	Hüseyini makam dizisi	İnici çıkıcı	2/4
137	Şu dereler şu düzler	O. Anadolu	Sol	Fa diyez – re	Rast makam dizisi	İnici çıkıcı	4/4
1354	Boz tepenin başında	Ordu	La	Sol – sol	Uşşak makam dizisi	Çıkıcı	8/8
187	Böyledir yar böyledir	Trabzon	La	Sol – mi	Uşşak makam dizisi	Çıkıcı	12/8 9/8
2274	Bu babamın evidir	Artvin	Sol	Sol – mi	Rast makam dizisi	İnici çıkıcı	6/8
142	Büyük cevizin dibi	Erzincan	La	Sol – sol	Uşşak makam dizisi	Çıkıcı	2/4

2276	Cahar attım dubara	Diyarbakır	La	Sol – re	Uşşak makam dizisi	Çıkıcı	6/8
1503	Çadır kurdum şu yaylanın düzüne	Burdur	La	Sol – mi	Uşşak makam dizisi	Çıkıcı	2/4
37	Çamlar altına	Tokat	La	Sol – fa	Kürdi makam dizisi	Çıkıcı	2/4
2613	Çay benim çeşme benim	Balıkesir	Sol	Sol – re	Rast makam dizisi	İnici çıkıcı	4/4
83	Çayın öte yüzünde	Manisa	La	Sol – la	Hüseyini makam dizisi	İnici çıkıcı	4/4
1268	Çemberim de gül oya	Çanakkale	Si	Si – sol	Segah makam dizisi	Çıkıcı	9/8
1515	Çıktım kerpiç duvara	Erzurum	La	La – re	Uşşak makam dizisi	Çıkıcı	10/8
1542	Çıktım saray köşküne	Diyarbakır	La	Sol – mi	Uşşak makam dizisi	Çıkıcı	2/4
2620	Dağlara yağayı kar	Rize	Si	Sol – re	Segah makam dizisi	Çıkıcı	5/8
1544	Değirmenin oluğu	Yozgat	Do	Sol – fa	Çargah makam dizisi	İnici çıkıcı	4/4

1538	Deli kız sinin geliyor	Bayburt	La	Si – re	Uşşak makam dizisi	Çıkıcı	12/8
1518	Denizin kenarında	Erzurum	La	Sol – re	Uşşak makam dizisi	Çıkıcı	12/8
1277	Dere geliyor dere	Burdur	La	La – sol	Uşşak makam dizisi	Çıkıcı	9/16
1278	Dere kenarında taş ben olaydım	Giresun	La	La – mi	Uşşak makam dizisi	Çıkıcı	12/8
119	Derenin kenarına sereceğim kilim	Trabzon	La	Sol – sol	Uşşak makam dizisi	Çıkıcı	7/8
2847	Kırda erik ağacı	Sinop	La	Fa diyey- sol	Hicaz makam dizisi	İnici çıkıcı	9/8
1300	Dolama dolamayı	Kıbrıs	La	La – la	Uşşak makam dizisi	Çıkıcı	9/8
1284	Dumanım derelere	Trabzon	La	Sol – re	Uşşak makam dizisi	Çıkıcı	9/16
1531	Dur yerinde hanım dur yerinde	Bayburt	La	Sol – mi	Uşşak makam dizisi	Çıkıcı	10/8
1788	Dünürçüler geldiler	Bayburt	La	La – mi	Uşşak makam dizisi	Çıkıcı	10/8

23	Eğdim kavak dalını	Diyarbakır	La	La – re	Uşşak makam dizisi	Çıkıcı	4/4
179	Ekin ekim çöllere	Samsun	La	Sol – fa diyez	Karcıgar makam dizisi	İnici çıkıcı	4/4
1009	Eklemedir koca konak	Aydın	La	Sol – la	Kürdi makam dizisi	Çıkıcı	4/4
123	Ela gözlü benli dilber	İzmir	La	La –do	Hüseyini makam dizisi	İnici çıkıcı	4/4
186	Eminem giymiş alları	Çanakkale	Si	Si – sol	Segah makam dizisi	Çıkıcı	9/8
1554	Erende yaylasında	Antalya	La	Sol – si bemol	Karcıgar makam dizisi	İnici çıkıcı	9/8
1552	Erzincan'dan kamahtan	Erzincan	La	Sol – sol	Hüseyini makam dizisi	İnici çıkıcı	10/8
1011	Eski evin merteği	Ankara	Do	Si – la	Çargah makam dizisi	İnici çıkıcı	4/4
1010	Evden çıktı yürüdü	Adana	La	Sol – mi	Hicaz makam dizisi	İnici çıkıcı	4/4
1553	Evimin önü evlek	Elazığ	La	Sol – mi	Uşşak makam dizisi	Çıkıcı	10/8

1806	Evlerinin önü bulgur kazanı	Denizli	La	Sol – la	Hüseyini makam dizisi	İnici çıkıcı	4/4
2504	Eyvana gel	Şanlıurfa	La	La –sol	Uşşak makam dizisi	Çıkıcı	2/4
1580	Fincanın etrafi yeşil	Diyarbakır	La	Fa diyez- re	Uşşak makam dizisi	Çıkıcı	10/8
1579	Fındıklı bizim yolumuz	Rumeli	La	Sol – re	Uşşak makam dizisi	Çıkıcı	9/8
1592	Gece uzun ay dolanır	Kars	Si	La diyez – la	Segah makam dizisi	Çıkıcı	6/8
122	Giderken bize uğra	Giresun	La	Sol – la	Karcıgar makam dizisi	İnici çıkıcı	9/8
1610	Gidersen bize uğra	Sivas	La	La – mi	Uşşak makam dizisi	Çıkıcı	4/4
1583	Gidin deyin o serçeye	Erzincan	La	Sol – re	Uşşak makam dizisi	Çıkıcı	10/8
3484	Gidiyorum Ağlama	D. Anadolu	La	La – mi	Uşşak makam dizisi	Çıkıcı	4/4
1517	Gine bahar oldu	Kars	La	La – sol	Uşşak makam dizisi	Çıkıcı	4/4

1034	Gök yüzünde tüten olsam	Adana	La	La – sol	Hüseyini makam dizisi	İnici çıkıcı	10/8
1600	Gökten melek astılar	Erzincan	Do	Do – sol	Çargah makam dizisi	İnici çıkıcı	12/8
1591	Gül koydum gül tasına	Bayburt	Si	Sol- sol	Segah makam dizisi	Çıkıcı	2/4
58	Gün görünmez melengicin dalından	Manisa	La	Sol – sol	Uşşak makam dizisi	Çıkıcı	9/8
188	Hacı sarıklı molla	Kırklareli	Si	La – la	Segah makam dizisi	Çıkıcı	9/8
112	Halil oğlan	Sivas	La	La – la	Uşşak makam dizisi	Çıkıcı	9/8
43	Halkalı şeker	Eskişehir	La	La – sol	Uşşak makam dizisi	Çıkıcı	4/4
2846	Hangi bağın bağbanısan gülüsen	Diyarbakır	La	La – mi	Saba makam dizisi	Çıkıcı	4/4
2299	Hasan orak biçiyor	Çanakkale	Do	Do – sol	Çargah makam dizisi	İnici çıkıcı	9/8
2602	Hey ağalar nasıl deyim	Ardahan	Si	Si – la	Segah makam dizisi	Çıkıcı	6/8

2849	İbrişim örmüyorlar	Adana	Do	Do – sol	Çargah makam dizisi	İnici çıkıcı	2/4
1520	İçme rakıyı zarar	Aydın	La	Sol – sol	Uşşak makam dizisi	Çıkıcı	9/8
1540	Iğdırın yolları daşdı	Iğdır	Si	Si – sol	Segah makam dizisi	Çıkıcı	12/8
124	Pencereden bakıver	Giresun	La	Sol – sol	Uşşak makam dizisi	Çıkıcı	6/8
2845	İndim havuz başına	İstanbul	Si	Si – la	Hüzzam makam dizisi	İnici çıkıcı	4/4
1247	Kahve koydum fincana	Giresun	La	Sol – si	Hicaz makam dizisi	İnici çıkıcı	9/8
1753	Kahve yemenden gelir	Edirne	La	Fa diyez - la	Hüseyini makam dizisi	İnici çıkıcı	9/8
140	Kahveciler kahve koyar fincana	Trabzon	La	Sol – mi	Uşşak makam dizisi	Çıkıcı	2/4
2305	Kalenin başında taş ben olaydım	Kayseri	Si	Sol – sol	Segah makam dizisi	Çıkıcı	4/4
176	Kalk gidelim elmasa	Burdur	Si	Sol – sol	Segah makam dizisi	Çıkıcı	9/8

1731	Kandilli yazmayı	Kayseri	La	Sol – la	Hüseyini makam dizisi	İnici çıkıcı	2/4
116	Kara duta yaslandım	Sivas	La	Fa diyez – re	Uşşak makam dizisi	Çıkıcı	2/4
2610	Karadır kaşların ferman yazdırır	Zonguldak	La	La – la	Hüseyini makam dizisi	İnici çıkıcı	4/4
1621	Karahisar kalesi yıkılır gelir	Afyon	La	La – la	Kürdi makam dizisi	İnici çıkıcı	2/4
1484	Karanfilim serende	Manisa	La	Sol – fa	Uşşak makam dizisi	Çıkıcı	9/8
1537	Karpuz kestim yiyeyim	Diyarbakır	La	Do – la	Hüseyini makam dizisi	İnici çıkıcı	4/4
2312	Kekliğimin ayakları mercan	Eskişehir	La	Sol – re	Uşşak makam dizisi	Çıkıcı	2/4
2313	Keklik daşda ne gezer	Kars	Si	Fa diyez – fa	Segah makam dizisi	Çıkıcı	3/8
117	Kemençemin telleri	Ordu	Do	Do – la	Çargah makam dizisi	İnici çıkıcı	9/8
1623	Kerpiç kerpiç üstüne	Diyarbakır	La	La – la	Hüseyini makam dizisi	İnici çıkıcı	10/8

1523	Kiremitte buz musun	Uşak	La	Sol – mi	Uşşak makam dizisi	Çıkıcı	9/8
1979	Kırmızılım tutam tutam	Ordu	Do	Do – sol	Çargah makam dizisi	İnici çıkıcı	9/8
1628	Kızın adı dudu	Antalya	Sol	Sol – sol	Rast makam dizisi	İnici çıkıcı	4/4
152	Köprünün altı diken	Ankara	Si	La – mi bemol	Segah makam dizisi	Çıkıcı	2/4
1386	Ah kure koymuş	Van	Sol	Mi – la	Rast makam dizisi	İnici çıkıcı	4/4
181	Kutuda karabiber	Erzurum	La	La – re	Uşşak makam dizisi	Çıkıcı	10/8
1524	Kuyu dibi derinden	Balıkesir	La	Sol- fa	Uşşak makam dizisi	Çıkıcı	9/8
2562	Küçük yaşta aldım sazi elime	O. Anadolu	Si	Si – la	Segah makam dizisi	Çıkıcı	4/4
2318	Lale sümbül bağına	Adana	La	La – re	Uşşak makam dizisi	Çıkıcı	2/4
1549	Pencereden taş gelir	Erzincan	La	Sol – sol	Uşşak makam dizisi	Çıkıcı	12/8

1738	Maçkanın yolu taşlık	Trabzon	La	Sol – re	Uşşak makam dizisi	Çıkıcı	7/8
2606	Mapushane içinde attım postumu	O. Anadolu	La	La – la	Hüseyini makam dizisi	İnici çıkıcı	2/4
177	Mayıs ayı gelende	Trabzon	Do	Si – sol	Do üzeri nikriz makam dizisi	Çıkıcı	5/8
2604	Mendilinde kar getir	Gümüşhane	La	Sol – sol	Hüseyini makam dizisi	İnici çıkıcı	6/8
185	Menevşesi tutam tutam	Burdur	La	La – mi	Uşşak makam dizisi	Çıkıcı	9/16
1782	Mor koyun meler gelir	Ankara	La	La – fa diyez	Uşşak makam dizisi	Çıkıcı	4/4
1748	Nar ağacı ulam ulam	Kayseri	La	Sol – re bemol	Saba makam dizisi	Çıkıcı	9/8
1543	Nasıl methedeyim	Erzurum	La	La – sol	Uşşak makam dizisi	Çıkıcı	4/4
1539	Nazar gıl gönlüm şehrine	Sivas	La	La – re	Uşşak makam dizisi	Çıkıcı	8/8
1750	Ne feryad edersin	Elazığ	La	La – sol	Uşşak makam dizisi	Çıkıcı	10/8

1773	Nerden gelirsin	Mersin	La	La – sol	Hüseyini makam dizisi	İnici çıkıcı	4/4
1641	Ocağa koydum kazan	Ordu	La	La – la	Hüseyini makam dizisi	İnici çıkıcı	2/4
1642	Odaya serdim halı	O. Anadolu	La	La – sol	Hüseyini makam dizisi	İnici çıkıcı	4/4
1550	Ordunun dereleri	Ordu	La	La – sol	Uşşak makam dizisi	İnici çıkıcı	2/4
1499	Ordunun sokakları	Ordu	Si	Sol – mi	Segah makam dizisi	Çıkıcı	9/8
2328	Oy benum sevduceğüm	Trabzon	La	La – sol	Hicaz makam dizisi	İnici çıkıcı	5/8
1638	Oy gemici	Ordu	La	Sol – mi	Uşşak makam dizisi	Çıkıcı	9/8
2044	Oy kemeçe kemeçe	Ordu	Si	La – la	Segah makam dizisi	Çıkıcı	4/4
2329	Öte dönder ben görmeyim	Çorum	Si	Si – sol	Segah makam dizisi	Çıkıcı	2/4
1501	Pencereden taş gelir	Kars	Si	Sol – mi	Segah makam dizisi	Çıkıcı	12/8

1646	Pencereden yel gelir	Rumeli	La	Sol – la	Hüseyini makam dizisi	İnici çıkıcı	9/8
182	Penceresi yola karşı	Rumeli	Sol	Fa diyez – la	Nikriz makam dizisi	İnici çıkıcı	9/8
1480	Portakalım tekerlendi	Mersin	La	Sol – si	Hüseyini makam dizisi	İnici çıkıcı	9/8
1490	Sabah olur çocuk gider oyuna	Burdur	La	Sol - sol	Hüseyini makam dizisi	İnici çıkıcı	4/4
1654	Sabuncunun düzünde	Burdur	La	Fa – sol	Uşşak makam dizisi	Çıkıcı	9/4
183	Sarı zeybek	Burdur	La	Sol - sol	Hüseyini makam dizisi	İnici çıkıcı	9/8
1656	Sinan oğlu derler benim adıma	Kütahya	La	La – la	Kürdi makam dizisi	İnici çıkıcı	9/8
2338	Siyah makarada ipliğimi	Denizli	La	Sol – sol	Uşşak makam dizisi	Çıkıcı	9/8
128	Sular durulur derler	Samsun	La	Sol – la	Hicaz makam dizisi	İnici çıkıcı	4/4
2616	Susuz yerin bülbulü	Erzurum	La	Sol – re	Uşşak makam dizisi	Çıkıcı	6/8

1658	Suya giden allı gelin	Burdur	La	La – la	Hüseyini makam dizisi	İnici çıkıcı	10/8
1546	Şaha giden kervan	Erzincan	La	La – sol	Hüseyini makam dizisi	İnici çıkıcı	2/4
2597	Şu benim divane gönlüm	Erzincan	La	La – sol	Uşşak makam dizisi	Çıkıcı	2/4
1545	Şu çavdırım hanları	Burdur	La	Sol – mi	Uşşak makam dizisi	Çıkıcı	2/4
180	Şu derenin uzunu	Sivas	La	Sol – la	Uşşak makam dizisi	Çıkıcı	2/4
28	Şu dünya daüç şey vardır	O. Anadolu	La	La – la	Hüseyini makam dizisi	İnici çıkıcı	2/4
2617	Şu giden nerelidir	D. Anadolu	La	La – re	Uşşak makam dizisi	Çıkıcı	6/8
1500	Şu lefkenin üstünü	Bilecik	La	La –sol	Uşşak makam dizisi	Çıkıcı	9/8
161	Tarlaya ektim soğan	Trabzon	Do	Sol- sol	Çargah makam dizisi	İnici çıkıcı	4/4
2970	Telgrafın tellerine	İstanbul	La	La –re	Uşşak makam dizisi	Çıkıcı	4/4

2348	Tiren gelir hoş gelir	Malatya	La	La – re	Buselik makam dizisi	İnici çıkıcı	4/4
1674	Türkmen kızı süt pişirir	Sivas	Si	Si – re	Segah makam dizisi	Çıkıcı	4/4
146	Üç gün evveldi	Sinop	Si	Sol – sol	Segah makam dizisi	Çıkıcı	4/4
2382	Vişne dalı kırıldı	Balıkesir	Sol	Sol-mi	Mahur makam dizisi	İnici çıkıcı	4/4
2352	Yârim gitti çeşmeye	İstanbul	Sol	Sol-sol	Kürdili hicazkar makam dizisi	İnici çıkıcı	4/4
2056	Yatma yeşil çimene	Çanakkale	Sol	Sol – mi	Rast makam dizisi	İnici çıkıcı	9/8
2356	Yaylada gördüm seni	Rumeli	Si	Si – sol	Segah makam dizisi	Çıkıcı	7/8
2357	Yaylanın gülü hoş olur	Muğla	La	Sol – mi	Buselik makam dizisi	İnici çıkıcı	9/8
2614	Yılan ineden öter	Bayburt	La	Sol – mi	Karcığar makam dizisi	İnici çıkıcı	10/8
2366	Yol üstüne kura koymuş	Bilecik	La	Sol – mi	Hicaz makam dizisi	İnici çıkıcı	4/4

2371	Ziliflerin tutam tutam	Giresun	Si	La –la	Müstear makam dizisi	İnici çıkıcı	9/8
2850	Ben bir yeşil fenerim	Denizli	La	Sol – fa	Saba makam dizisi	Çıkıcı	9/8
1542	Çıktım saray köşküne	Diyarbakır	La	Sol – mi	Uşşak makam dizisi	Çıkıcı	2/4
4172	Aşk bağrımda yar açtı	Diyarbakır	La	La – mi	Hicaz makam dizisi	İnici çıkıcı	10/8
3488	Yeşil giy yeşil kuşan	Denizli	La	Sol – mi	Uşşak makam dizisi	Çıkıcı	9/8

Geleneksel Türk Halk Müziği'nin önemli iç dinamiklerinden olan sözsüz oyun havaları sınıfında yapılan derleme çalışmaları, birçok yöre ve bölgede Türk duygu ve düşüncesinin, kültürel zenginliği ve mirasının birer nüshası niteliğinde repertuvarımıza, birden çok derlemeci ve geleneksel Türk halk müziğine gönül vermiş usta müzik bilimcileri tarafından kayıt altına alınmıştır. Bu çalışmalara katkı sağlayan Ahmet Yamacı ise geleneksel Türk halk müziğine form niteliği yönünden geniş bir bakış açısı ile derleme faaliyetlerinde bulunmuştur.

Tablo 2 Ahmet Yamacı'nın Sözsüz Repertuvarındaki Eser Analizleri

R.NO	TÜRKÜ ADI	YÖRESİ	KARAR PERDESİ	SES ARALIĞI	MAKAM DİZİSİ	SEYİR KARAKTERİ	USUL
136	Ağır bar	Siirt	La	Fa diyez- sol	Uşşak makam dizisi	Çıkıcı	4/4
61	Ankara postası	Erzurum	La	La – mi	Uşşak makam dizisi	Çıkıcı	2/4
159	Atam oyun havası	Afganistan	La	Sol – mi	Uşşak makam dizisi	Çıkıcı	7/8
63	Avşar zeybeği	Burdur	La	La – la	Uşşak makam dizisi	Çıkıcı	9/4
153	Belgüzel oyun havası	Üsküp	Si	Si – la	Segah makam dizisi	İnici çıkıcı	9/8
54	Bünyan halayı	Kayseri	La	Sol- sol	Uşşak makam dizisi	Çıkıcı	2/4
10	Çeçen kızı	Artvin	Si	Si – sol	Segah makam dizisi	Çıkıcı	4/4

87	Doldurgalı pehlivan halayı	Burdur	La	Sol- sol	Uşşak makam dizisi	Çıkıcı	2/4
162	Edirne karşılması	Edirne	La	La – sol	Hicaz makam dizisi	İnici çıkıcı	9/8
58	Halay	Erzincan	La	Fa diyez – mi	Uşşak makam dizisi	Çıkıcı	2/4
158	Hekkari	Erzurum	La	Si –sol	Karcıgar makam dizisi	İnici çıkıcı	10/8
157	Kamber han	Türkistan	La	La – la	Hüseyini makam dizisi	İnici çıkıcı	4/4
13	Karşılama	Giresun	Si	Fa – sol	Segah makam dizisi	Çıkıcı	9/8
155	Kıbrıs zeybeği	Mersin	La	Do – do	Karcıgar makam dizisi	İnici	9/8
2	Konya peşrevi	Konya	La	Fa diyez – la	Hüseyini makam dizisi	İnici çıkıcı	7/4
81	Köroğlu pehlivan havası	Burdur	La	La – do	Hüseyini makam dizisi	İnici	5/8
12	Memal halayı	Ankara	La	Sol – la	Uşşak makam dizisi	Çıkıcı	2/4
129	Memeli zeybeği	Denizli	La	Fa – sol	Hüseyini makam dizisi	İnici çıkıcı	9/4

156	More	Bayburt	La	Sol- sol	Hüseyini makam dizisi	İnici çıkıcı	4/4
55	Omuz halayı	Kayseri	La	Sol – sol	Uşşak makam dizisi	Çıkıcı	4/4
496	Ortaklar zeybeği	Ege	Sol	Re – si bemol	Nikriz makam dizisi	İnici çıkıcı	9/4
297	Oyun havası	Kayseri	La	Fa diyez- la	Hüseyini makam dizisi	İnici çıkıcı	9/8
302	Oyun havası	Siirt	Si	Sol- sol	Segah makam dizisi	Çıkıcı	2/4
495	Rumeli karşılması	Rumeli	La	Sol – sol	Hicaz makam dizisi	İnici çıkıcı	9/8
48	Sarayköy zeybeği	Denizli	La	Fa diyez – si bemol	Karcıgar makam dizisi	İnici çıkıcı	9/4
14	Sarma	Artvin	La	La – mi	Uşşak makam dizisi	Çıkıcı	6/8
38	Sarma oyun havası	Artvin	La	Sol- mi	Uşşak makam dizisi	Çıkıcı	4/4
40	Saz havası	Kayseri	La	Sol –do	Karcıgar makam dizisi	İnici çıkıcı	9/8
95	Somalı zeybeği	Manisa	La	Re –si	Hicaz makam dizisi	İnici çıkıcı	9/4

154	Taş başı zeybeği	Denizli	La	Sol – mi	Uşşak makam dizisi	Çıkıcı	9/8
121	Taş köprü zeybeği	Kastamonu	Do	do – re	Çargah makam dizisi	İnici çıkıcı	9/8
109	Tefenni zeybeği	Burdur	Do	La – la	Çargah makam dizisi	İnici çıkıcı	9/4
137	Teke zotlatması	Burdur	La	La – la	Uşşak makam dizisi	Çıkıcı	9/16
47	Trakya karşılaması	Trakya	La	mi- mi	Uşşak makam dizisi	Çıkıcı	9/8
500	Trakya karşılaması	Rumeli	La	Fa diyez- sol	Hüseyini makam dizisi	İnici çıkıcı	9/8
107	Tülbent oyun havası	Trakya	La	Sol – la	Hüseyini makam dizisi	İnici çıkıcı	7/8
124	Uşak gelin alma havası	Uşak	La	Sol- la	Karcığar makam dizisi	İnici çıkıcı	9/8
84	Zeybek	İzmir	La	Re- la	Hicaz makam dizisi	İnici çıkıcı	9/4
101	Acıpayam zeybeği	Denizli	Sol	Fa diyez - do	Mahur makam dizisi	İnici	9/2

BÖLÜM III

3.YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli

Araştırma karma bir modele sahip olup nitel ve nicel yöntemlerin bir arada kullanıldığı bir yapıdadır. Konuya yönelik sanatçının derlediği eserler incelenirken elde edilen nicel veriler nicel yöntemlerle değerlendirilmeye çalışılmıştır. Sanatçının yaşamı sanatçı kişiliği ve diğer özelliklerine yönelik nitel verilerin değerlendirilmesinde ise nitel yöntemlerden faydalanılmıştır.

Araştırmada betimsel bir yapı söz konusu olup mevcut durumun tespit edilmesine yöneliktir. Sanatçının derlemelerinin incelenmesi aşamasında içerik analizi tekniklerinden faydalanılmıştır.

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini sayın Ahmet Yamacının yaşamı sanatçı kişiliği ve derlemelerine ait bütün veriler oluşturmaktadır. Örneklemine ise mevcut yazılı ve dijital kaynaklarda sanatçıya ait olduğu tespit edilen ve sınırlı olabileceği düşünülen mevcut veriler oluşturmaktadır.

3.3. Sınırlılıklar

Araştırma Ahmet yamacının yaşamı sanatçı kişiliği ve yazılı / dijital kaynaklardan ulaşılabilen ve TRT repertuvarına kayıtlı olduğu tespit edilen eserlerle sınırlı tutulmuştur.

3.4. Sayıtlar

Bu araştırma;

- Araştırma yapılan örneklem gurubunun evreni tam olarak yansıttığı,
- Araştırma yönteminin araştırmanın amacına uygun olduğu,
- Veri toplama araçlarının bir araştırma için kapsam olarak yeterli, geçerli ve güvenilir olduğu sayıtlarından hareket edilerek gerçekleştirilmiştir.

3.5. Verilerin Toplanması

Örk: Araştırmada kullanılan veriler doküman incelemesi ve içerik analizi yöntemler ile elde edilmiştir. Anket, geniş bir örneklem gurubundan hızlı bir biçimde veri toplama ve analiz etme konusunda oldukça etkili bir araçtır. Araştırmada kullanılan bir diğer yöntem olan doküman incelemesi ise, nitel araştırmalarda gerek kendi başına gerekse görüşme ve gözlemlerle elde edilen verilere destek amacıyla kullanılan bir veri yöntemidir (Yıldırım ve Şimşek, 2006:40).

3.6. Verilerin Analizi

Araştırma sürecinde elde edilen veriler kolay ifade edilmesini sağlamak amacıyla frekans ve yüzdelik rakamlarla ifade edilebilen değerlere dönüştürülmüştür. Daha sonra elde edilen veriler ışığında çözümlenmeye çalışılmıştır.

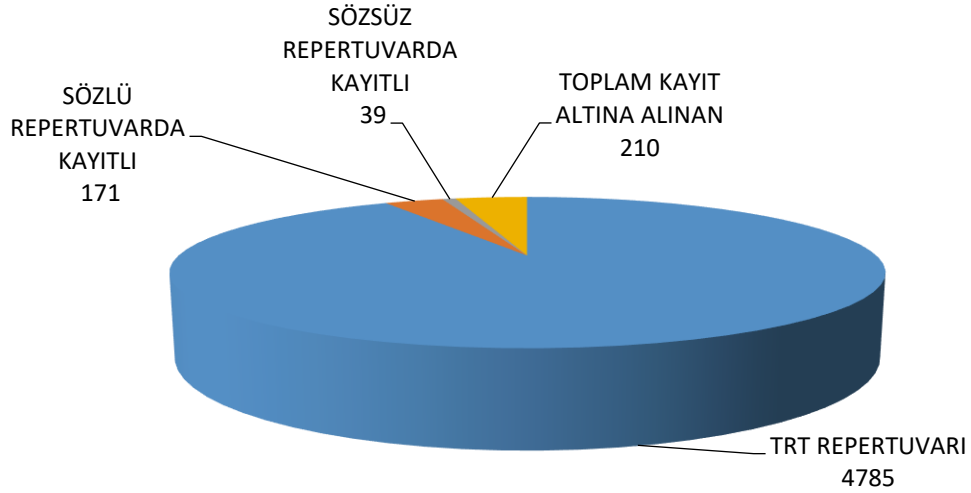
BÖLÜM IV

4. BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde araştırma sürecinde elde edilen bulgular ve bu bulgular ışığında geliştirilen yorumlar yer almaktadır.

4.1. Birinci alt probleme yönelik bulgu ve yorumlar

Bu bölümde Ahmet Yamacı tarafından derlenen TRT THM repertuvarında kayıt altına alınmış eserlerin rakamsal verileri grafik 1 de gösterilmiştir.

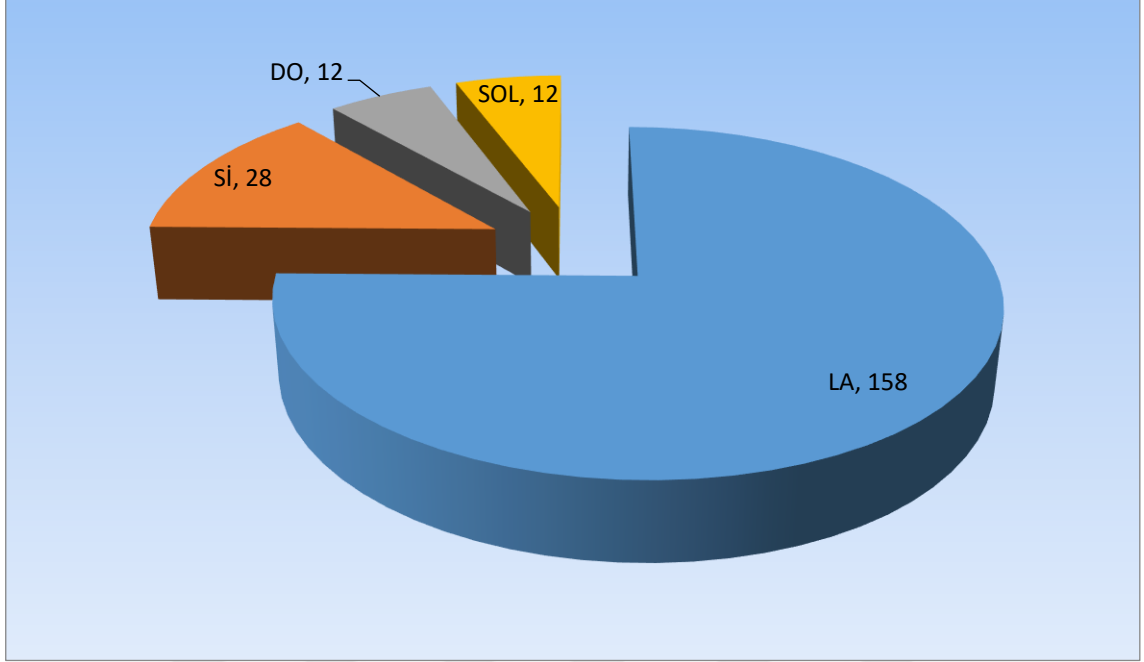

Grafik 1 Ahmet Yamacı tarafından kayıt altına alınmış eserlerin rakamsal verileri

Grafik 1 de yer alan veriler incelendiğinde Ahmet Yamacı tarafından yapılan derleme çalışmaları sonucunda TRT repertuvarında 171 derleme ile % 3 oranında sözlü eser, 39 derleme ile %1 oranında sözsüz eser repertuvara kaydedilip, TRT repertuvarına % 4 oranında toplam 210 eser kaydedildiği tespit edilmiştir.

4.2. İkinci alt probleme yönelik bulgu ve yorumlar

Bu bölümde Ahmet Yamacı tarafından derlenen TRT THM repertuarında kayıt altına alınmış eserlerin karar sesi özellikleri grafik 2 de gösterilmiştir.

Grafik 2 Ahmet Yamacı tarafından kayıt altına alınmış eserlerin karar sesi özellikleri

Grafik 2 de yer alan veriler incelendiğinde Ahmet yamacı tarafından derlenen eserlerin

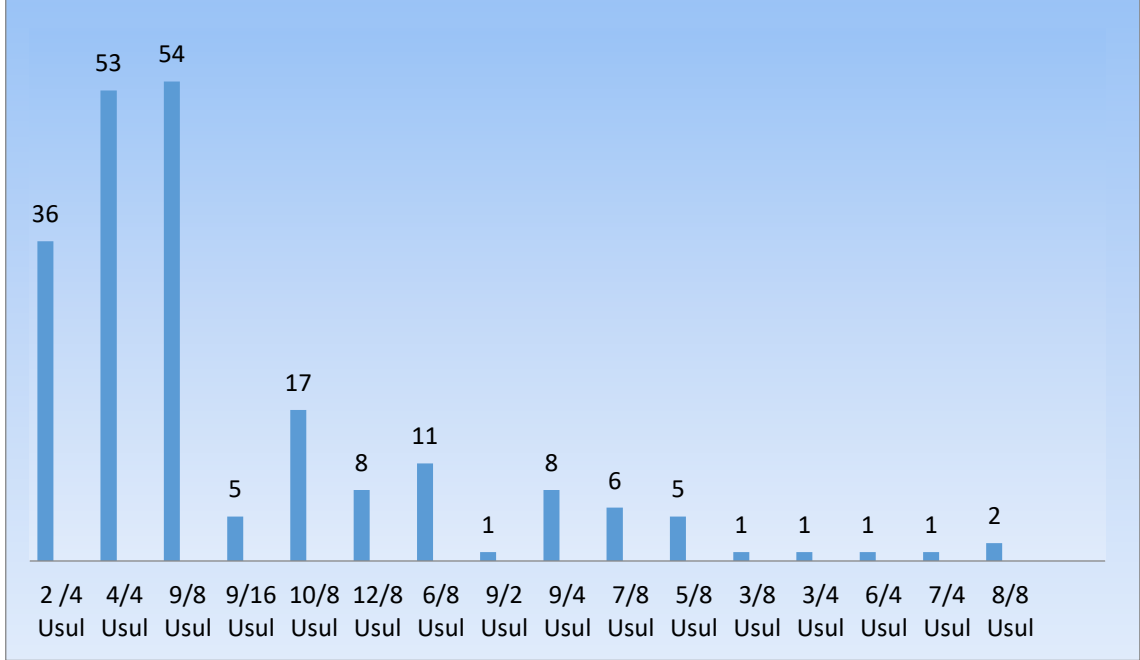
- % 75 oranında la karar perdesi
- % 13 oranında si karar perdesi
- % 6 oranında sol karar perdesi
- % 6 oranın da do karar perdesi

Kullanıldığı tespit edilmiştir.

Yapılan analiz sonucunda 210 adet türkü içerisinde 158 adet türküde la karar perdesi tespit edilmesinin sebebi Anadolu da ve yurdumuzun birçok yöresinde uşşak, hüseyni, karcığar, gibi makam dizlerinin ağırlıkta icra edilmesi olduğu düşünülebilir. Araştırma sonucumuzda da kayıt altına alınan en fazla makam dizilerinin uşşak, hüseyni ve karcığar makam dizileri olduğu tespit edilmiştir. Bu sebepten dolayı la karar sesi kullanılan türkü sayısı çoğunluk da tespit edilmiştir.

4.3. Üçüncü alt probleme yönelik bulgular ve yorumlar

Bu bölümde Ahmet Yamacı tarafından derlenen TRT THM repertuvarında kayıt altına alınmış eserlerin usul yapısı özellikleri grafik 3 de gösterilmiştir.

Grafik 3 Ahmet Yamacı tarafından kayıt altına alınmış eserlerin usul yapıları

Grafik 3 de yer alan veriler incelendiğinde;

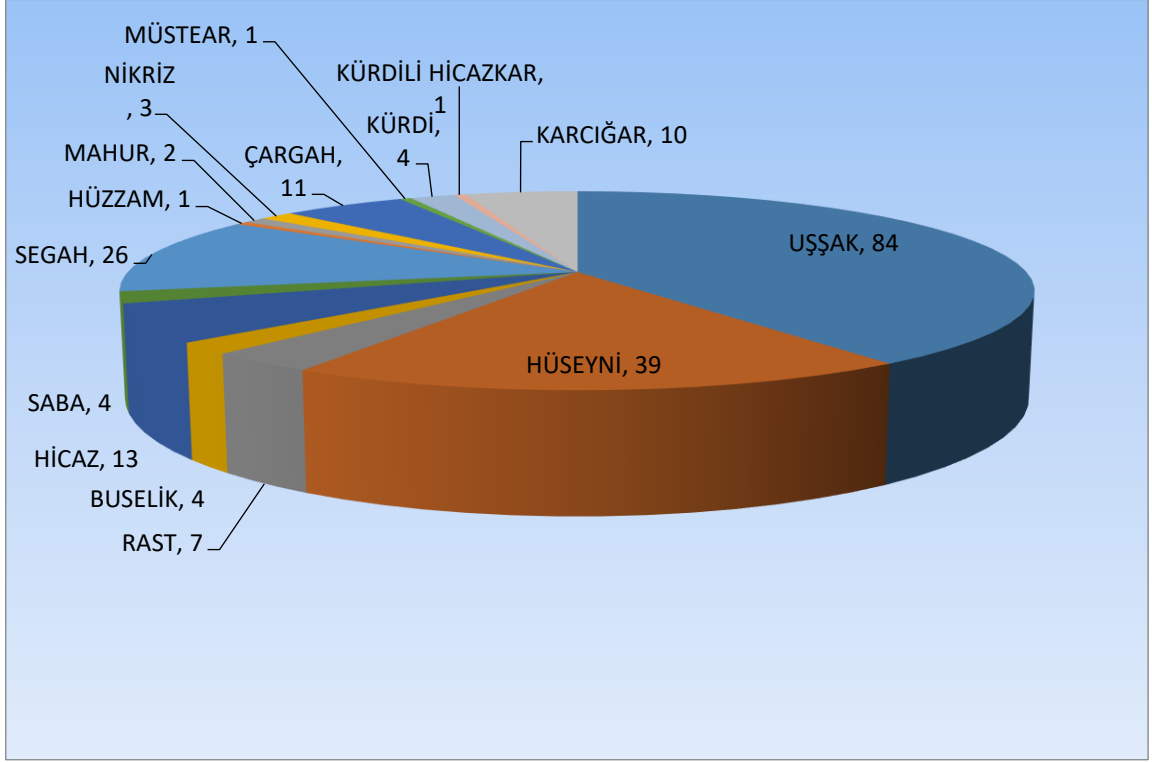
- 2, 4, 9 ve 10 zamanlı usul kalıplarının diğer usullere oranla ağırlıkta kullanılmış olduğu gözlenmektedir.

Yapılan araştırma sonucunda 9 zamanlı usul kalıplarının çoğunluk da olduğu tespit edilmiş olup, 9 zamanlı usul kalıplarının yoğunluk da ve başarılı bir şekilde kayıtlara alınmasının sebebi olarak Ahmet Yamacı'nın kendi yöresi olan Teke bölgesi ve civar bölgelerinin müzikal özelliklerine hakim olması, GTHM icra niteliklerine sahip ve dikte kabiliyetinin üst seviyede olması sebep olarak gösterilebileceği düşünülmektedir.

4.4. Dördüncü alt probleme yönelik bulgu ve yorumlar

Bu bölümde Ahmet Yamacı tarafından derlenen TRT THM repertuarında kayıt altına alınmış eserlerin makam dizileri özellikleri grafik 4 de gösterilmiştir.

Grafik 4 Ahmet Yamacı tarafından kayıt altına alınmış eserlerin makamsal analizleri

Grafik 4 de belirtilen veriler incelendiğinde uşşak, hüseyini ve segah makam dizilerinin büyük oranla çoğunlukta olduğu tespit edilmiştir.

Yapılan analiz sonucunda 210 adet türkü içerisinde 84 adet uşşak 39 adet hüseyini makam dizilerinin ağırlıklı oranda tespit edilmesinin sebebi Anadolu da ve yurdumuzun birçok yöresinde uşşak, hüseyini, hicaz, gibi makam dizilerinin ağırlıkta icra edilmesi olduğu düşünülebilir. Araştırma sonucumuzda da kayıt altına alınan en fazla makam dizilerinin uşşak, hüseyini makam dizileri olduğu tespit edilmiştir.

4.5. Beşinci alt probleme yönelik bulgu ve yorumlar

Bu bölümde Ahmet Yamacı tarafından derlenen TRT THM repertuarında kayıt altına alınmış eserlerin yöre dağılımlarına yönelik bulgular tablo 3 de gösterilmiştir.

Tablo 3 Derlenen eserlerin yörelere göre dağılımı

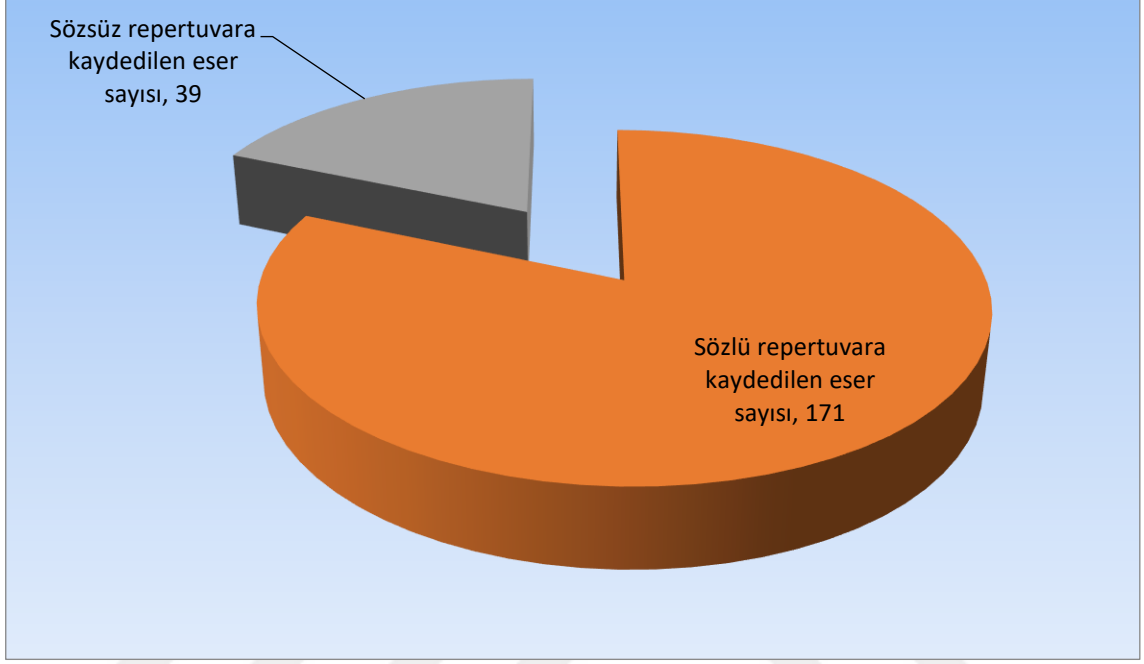
KAYITLI YÖRE	KAYITLI ESER SAYISI
Balıkesir	4
Mersin	3
Erzincan	10
Şanlıurfa	2
Burdur	12
İzmir	1
O. Anadolu	6
Ankara	3
Ordu	10
Bayburt	8
Konya	3
İstanbul	4
Çanakkale	4
Rumeli	4
Kars	4
Erzurum	5
Denizli	5
Sivas	6
Malatya	3
Adana	5
Rize	2
Trabzon	9
Gümüşhane	2
Eskişehir	3
Diyarbakır	10
Gaziantep	1
Bilecik	2
Antalya	2
Uşak	1
Van	1
Giresun	5
Elazığ	2
Sakarya	1
Ağrı	1
Çankırı	1
Kayseri	5

Artvin	1
Tokat	1
Manisa	3
Sinop	2
Kıbrıs	1
Aydın	2
Kırklareli	1
Ardahan	1
İğdır	1
Edirne	1
Zonguldak	1
Afyon	1
Çorum	1
Kütahya	1
Samsun	2
D. Anadolu	2
Muğla	1

Tablo 3 de belirtilen veriler incelendiğinde Ahmet Yamacı tarafından yapılan derleme çalışmaları 81 ilimizin 53 tanesinde çalışmaların yapıldığı tespit edilmiştir. Veriler doğrultusunda çalışmalar sırasında en fazla derleme yapılan ilk 5 il sırası ile Burdur (12) Ordu (10) Diyarbakır (10) Erzincan (10) ve Trabzon (9) dur.

4.6. Altıncı alt probleme yönelik bulgu ve yorumlar

Bu bölümde Ahmet Yamacı tarafından derlenen TRT THM repertuvarında kayıt altına alınmış eserlerin sözlü ve sözsüz repertuvar da bulunmalarına yönelik bulgular grafik 5 de gösterilmiştir.

Grafik 5 Ahmet yamacı tarafından derlenen eserlerin sözlü sözsüz olma verileri

TRT THM repertuvarına Ahmet Yamacı tarafından 210 eser kayıt altına alınmıştır.171 tanesi sözlü repertuvarımızda, 39 tanesi de sözsüz repertuvarımızda bulunmaktadır.

Ahmet Yamacı tarafından yapılan derleme ve kayıt altına alma çalışmaları süresince sözlü repertuvarımıza yapılan katkı büyük bir oranla fazla olmuştur. TRT THM repertuvarı genel olarak incelendiğinde de sözlü repertuvarın sözsüz repertuvara oranla daha fazla türkü barındırdığı söylenebilir.

BÖLÜM V

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırma sürecinde elde sonuçlar yer almaktadır.

5.1. Sonuçlar

5.1.1. Birinci alt probleme yönelik sonuçlar

Ahmet yamacı tarafından TRT Türk Halk Müziği Repertuvarına 210 adet türkü, derleme çalışması yapılarak kayıt altına alındığı görülmektedir.

5.1.2. İkinci alt probleme yönelik sonuçlar

Ahmet Yamacı tarafından kayıt altına alınan eserlerin;

158 tanesi la karar perdeli, 28 tanesi si karar perdeli, 12 tanesi do ve 12 tanesi de sol karar perdeli olduğu görülmektedir.

5.1.3. Üçüncü alt probleme yönelik sonuçlar

Ahmet yamacı tarafından kayıt altına alınan eserlerin 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 ve 10 zamanlı usul kalıplarının kullanıldığı görülmektedir.

5.1.4. Dördüncü alt probleme yönelik sonuçlar

Ahmet Yamacı tarafından THM repertuvarına kayıt altına alınan eserlerin makam dizileri yönünden analizleri yapılmış ve 15 adet makam dizisinin kullanıldığı görülmektedir.

- Rast
- Buselik
- Hicaz
- Saba
- Segah
- Hüz zam
- Mahur
- Nikriz
- Çargah
- Müstear
- Kürdi
- Kürdilihicazkâr
- Karcığâr
- Hüseyni
- Uşşak

5.1.5. Beşinci alt probleme yönelik sonuçlar

Ahmet yamacı tarafından kayıt altına alınan eserlerin yöre dağılımları analiz edildiğinde 51 il, orta Anadolu ve doğu Anadolu yörelerinde kayıt altına alma çalışmaları yapıldığı görülmektedir.

Kayıt çalışmaları yapılan iller;

Balıkesir, Mersin, Erzincan, Şanlıurfa, Burdur, İzmir, Ankara, Ordu, Bayburt, Konya, İstanbul, Çanakkale, Rumeli, Kars, Erzurum, Denizli, Sivas, Malatya, Adana, Rize, Trabzon, Gümüşhane, Eskişehir, Diyarbakır, Gaziantep, Bilecik, Antalya, Uşak, Van, Giresun, Elazığ, Sakarya, Ağrı, Çankırı, Kayseri, Artvin, Tokat, Manisa, Sinop, Kıbrıs, Aydın, Kırklareli, Ardahan, Iğdır, Edirne, Zonguldak, Afyon, Çorum, Kütahya, Samsun, doğu Anadolu ve Muğla'dır.

5.1.6. Altıncı alt probleme yönelik sonuçlar

Ahmet Yamacı tarafından yapılan derleme çalışmaları sonucunda 171 adet sözlü TRT THM repertuarına kayıt yapıldığı 39 adet ise sözsüz TRT THM repertuarına kayıt yapıldığı görülmektedir.

5.2. Öneriler

Yapılan araştırmalar sonucunda geleneksel Türk halk müziğine katkı ve çalışmaları olan birçok insan günümüzde unutulmakta ve hatırlanmamaktadır. Geleneksel Türk halk müziğinin gelişim süreci sebebi ile bu insanların araştırılması, yaptıkları çalışmaların incelenmesi gelecek kuşakta yapılabilecek incelemeler ve çalışmalar açısından önemli olduğu söylenebilir. Tez sürecinde incelemeye çalıştığımız Ahmet Yamacı gibi GTHM ye katkı sağlamış birçok önemli değerin var olduğu bilinmektedir. Bu şahsiyetlerin katkı ve çalışmalarının devlet kurumları vasıtası ile hatırlanması gelecek kuşak araştırmacılarına ışık tutacağı düşünölmektedir.

Yapılan araştırma ve incelemeler sonucun da ölkemizin birçok yöresinde ve bölgesinde derleme çalışmalarının sınırlı bir sayıda kayıtlara geçtiği düşünölmektedir. Ölkemiz coğrafyasında henüz derleme çalışması yapılmayan kayıtlara geçmemiş birçok nadide eser bulunduğu düşünölmektedir. TRT, T.C. Kültür Ve Turizm bakanlığı gibi devlet kurumlarının bu çalışmalarda daha aktif rol alması, yapılan çalışmaların hızlı sonuçlandırılmasına yönelik olması gerektiği düşünölmektedir. TRT, T.C. Kültür Ve Turizm bakanlığı gibi devletin sanatsal faaliyetlerini temsil eden kurumların bu çalışmaların yaygınlaştırılabilmesi için devlet konservatuvarları gibi çeşitli yüksekökol ve fakölteler ile koordine halinde çalışması önerilebilir.

Günümüz yaşantısında yazılı unsurların tercih edilmesinin düşük oranlı olmasından dolayı gelecek nesillere kültürel değerlerimizin aktarılması aşamasında çeşitli televizyon programlarının arttırılması, özellikle günümüz dünyasında önemli etkileri bulunan sosyal medya unsurları kullanılarak yapıcı ve belleklerde kalıcı programların arttırılması gelecek nesiller için faydalı olacağından önerilebilir.

KAYNAKLAR

Akdoğu, O. (1996). *Türk Müziğinde Türler ve Biçimler*. İzmir: Ege Üniversitesi Basım Evi.

Arseven, V. (2004). *Biyografisi Makaleleri ve Müzik Eserleri*. Ankara: Türksoy Yayınları.

Atılğan, H. (2000). “Halk Müziğimizde Anonimlik ve Beste Meselesi”, (Ed. Salih Turhan), *Türk Halk Müziğinde Çeşitli Görüşler*. Ankara: T.C. Kültür Bakanlığı

Sümbüllü, T. H. (2006). *Türkiye de Ayak Kavramının Geleneksel Türk Halk Müziği Kaynağında Ne Ölçüde Kullanıldığının İncelenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı.

Karkın , M. Pelikoğlu, C. M., Haşhaş, S. (2014). “Bağlama Enstrümanının Öğretim Yöntemleri Kapsamında Yöresel Tavrıların Değerlendirilmesi”. *Süleyman Demirel Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Dergisi*, (13), 129-148.

Tokel, B. B. (2012). *Türküler Kalır*. İstanbul: Kapı Yayınları.

İNTERNET KAYNAKLARI

(<https://www.turkudostlari.net/kimdir.asp?kim=433>) Erişim tarihi: 21.05.2019
Saat:21.00

(<https://islamansiklopedisi.org.tr/halk-musikisi>) Erişim tarihi: 16.05.2019 Saat: 21.10

(<https://sancar202.tr.gg/Ahmet-Yamac%26%23305%3B.htm>) Erişim tarihi: 16.05.2019
Saat: 21.10

